

# Alt heng saman med alt!

Statsbudsjett og kommuneøkonomi



# Stormen frå kurset i november

Rente

Prisvekst

Lågare skatteinngang

Kommunane bruker meir pengar

Skulestruktursaker kommune og fylkeskommune

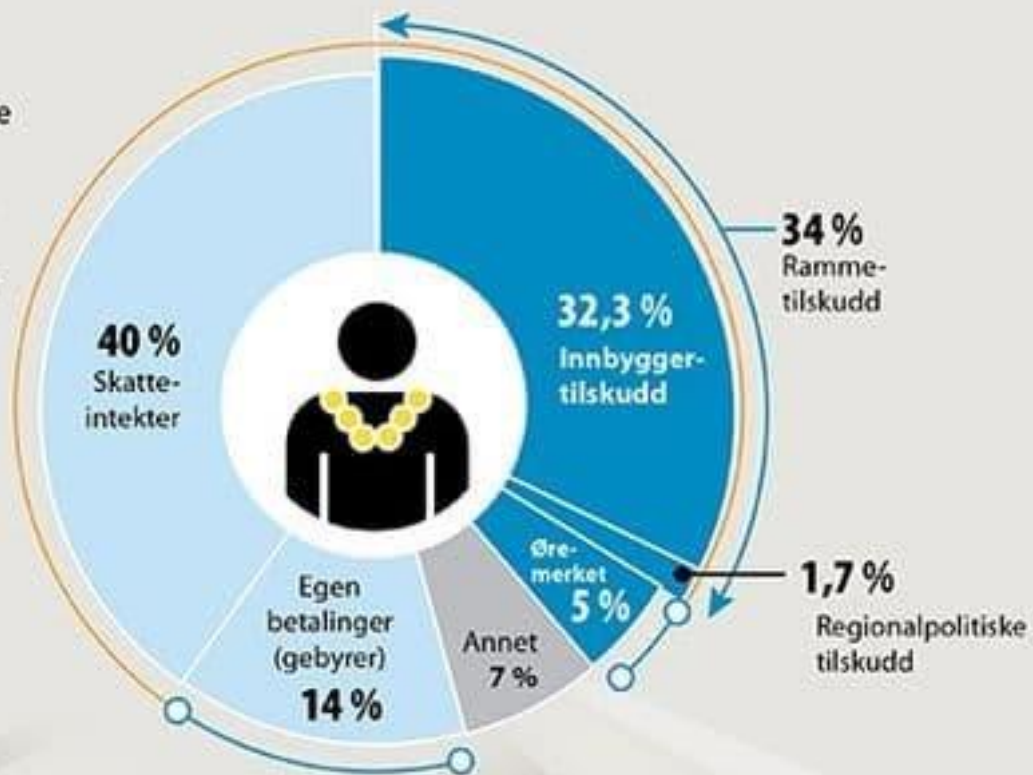


# Slik får kommunene inntektene sine

**FRIE INNTEKTER** er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

**RAMMETILSKUDET** er penger som fordeles fra staten til kommunene.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter
- Bundet



# Skatteinntekter — «frie» inntekter

Inntektsskatt

Formueskatt

Naturressursskatt

Omfordeling — dei rike gir til dei fattige

Faktum: nokre få rike — dei fleste fattige — fattigare - fattigast



# Rammetilskudd - frie inntekter

- Mål — likeverdig tenestetilbod...
- Kommunestyret bestemmer
- Må ivareta lovpålagte tilbod

# 01

## STATSBUDSJETTET OG KOMMUNEØKONOMI

alt heng...

# MER PENGES TIL KOMMUNENE

## 2.2 Regjeringens forslag til kommunesektorens inntektsrammer i 2025

Regjeringen foreslo i Prop. 1 S (2024-2025) en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 6,8 mrd. kroner, fordelt med 5,15 mrd. kroner til kommunene og 1,65 mrd. kroner til fylkeskommunene. I Prop. 1 S Tillegg 1 (2024-2025) foreslo regjeringen å øke kommunesektorens realvekst i frie inntekter med ytterligere 5 mrd. kroner i 2025, fordelt med 4,3 mrd. kroner til kommunene og 700 mill. kroner til fylkeskommunene.

Samlet foreslo regjeringen en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 11,8 mrd. kroner.

# Statsbudsjettet – 7. oktober 2024



## – Behov for milliarder

De 250 millionene til økt bemanning ble kjent allerede i vår, da kommuneproposisjonen ble lagt fram. Leder i Utdanningsforbundet, Geir Røsvoll, sa da at bemanningsbehovet er langt større enn summen tilsier.

– For å oppnå regjeringens egen målsetting om 60 prosent barnehagelærere, er det behov for over 5 milliarder kroner, [sa Røsvoll i en pressemelding i mai.](#)



# 02

Kva vil Stortinget?

Auke bemanninga i  
barnehagen?

Eller...

# Budsjettforhandlingar med SV



Foto: Joakim S. Enger

## 1,35 milliarder til flere ansatte barnehager og SFO

SV og regjeringspartiene har kommet til enighet om statsbudsjett for 2021



Illustrasjonsfoto: Paal Svendsen

[Vis mer](#)

## Ekstra millioner til bemanning øremerkes ikke

– Men vi er tydelige på at pengene skal gå til økt bemanning, sier SVs Grete Wold.

250 mill. kroner av veksten i kommunenes frie inntekter i 2025 er begrunnet med behovet for bemanning i barnehagene.

Utgift				
Dep	Kap.	Post	Beskrivelse av tiltak	2025 (mill. kroner)
Velferd og fordeling				
BFD	845	70	Øke barnetrygden med 202 kr i måneden fra 1. mai	1787
KDD	571	60	Øke bemanningen i SFO fra 1. august	550
HOD	572	60	75 % rabatt på tannhelse for 25-, 26-, 27- og 28-åringer fra 1. januar	420
HOD	572	60	Tilskudd til utvidelse og styrking av den offentlige tannhelsetjenesten, inkludert flere tannpleiere	100
KDD	571	60	Økt bemanning i barnehagene fra 1. januar	550
AID	2670	73	Øke minstepensjonen for enslige med 6000 fra 1. mai	276
AID	581	70	Fjerne avkorting i bostøtteordningen, AAP- og dagpengemottakere	80
HOD	601	76	Pott til eldrepolitisk tiltak (flere poster)	20
KD		Ny	Søkbar pott til å øke kvaliteten i SFO, blant annet gjennom samarbeid med kulturskolen- og idrettslag	20
KD	2410	flere	Studiestøtten (basislånet) økes 10 prosent	337,6
KD/NF				



# Fordeling av midlane til dei ulike kommunane

241	4601 Bergen	39 827 200
242	4602 Kinn	2 595 200
243	4611 Etne	672 000
244	4612 Sveio	896 000
245	4613 Bømlo	1 814 400
246	4614 Stord	2 787 200
247	4615 Fitjar	508 800
248	4616 Tysnes	512 000
249	4617 Kvinnherad	1 977 600
250	4618 Ullensvang	1 718 400
251	4619 Eidfjord	188 800
252	4620 Ulvik	217 600
253	4621 Voss	2 540 800
254	4622 Kvam	1 340 800
255	4623 Samnanger	412 800
256	4624 Bjørnafjorden	3 785 600
257	4625 Austevoll	864 000
258	4626 Øygarden	5 699 200
259	4627 Askøy	4 307 200
260	4628 Vaksdal	630 400
261	4629 Modalen	118 400
262	4630 Osterøy	1 241 600

263	4631 Alver	4 384 000
264	4632 Austrheim	464 000
265	4633 Fedje	128 000
266	4634 Masfjorden	329 600
267	4635 Gulen	412 800
268	4636 Solund	160 000
269	4637 Hyllestad	236 800
270	4638 Høyanger	649 600
271	4639 Vik	441 600
272	4640 Sogndal	1 833 600
273	4641 Aurland	304 000
274	4642 Lærdal	371 200
275	4643 Årdal	822 400
276	4644 Luster	873 600
277	4645 Askvoll	531 200
278	4646 Fjaler	515 200
279	4647 Sunnfjord	3 276 800
280	4648 Bremanger	598 400
281	4649 Stad	1 491 200
282	4650 Gloppen	982 400
283	4651 Stryn	1 132 800

# Tydeleg tale på kva pengane skal brukast til



Utdanningsforbundet

12. desember kl. 15:51 · ⚙

Penger bevilget til barnehage skal gå til barnehage! Følg med på hvor pengene går.



Derfor så kommer våre tillitsvalgte til



Utdanningsforbundet

3. desember kl. 13:48 · ⚙



Hver krone satt av til bedre bemanning, skal gå til bedre bemanning!



800 millioner kroner til barnehagen er et stort løft for en kriserammet sektor – gitt at pengene faktisk ender opp i barnehagen.

Lurer du på hvor mye din kommune får til bedre bemanning i barnehagen i neste års statsbudsjett? Sjekk ut tabellen i saken i kommentarfeltet! 📌

Foto: Ric Frances / Utdanningsforbundet



# Politisk påverknad frå lokallaga



Askøy24

11. desember kl. 13:46 · 🌐

«Utdanningsforbundet mener at hver krone regjeringen har satt av til bedre bemanning i barnehage skal gå til nettopp det formålet.», skriver Utdanningsforbundet Askøy her (Åpen for alle)



ASKOY24.NO

(+) Ikke rør barnehagemillionene!

Utdanningsforbundet mener at hver krone regjeringen har satt ...

## Uttalar i budsjetthøyringar

Utdanningsforbundet ventar ein tydeleg plan for korleis dei ekstra midlane vil bli brukt til å styrka bemanninga i Alver-barnehagane, skriv Anita L.R Helland i Utdanningsforbundet i Alver.



## Bekymrede foreldre, følg nøye med!

Lokalpolitikere må ha respekt for at disse pengene er merket til å øke bemanningen i barnehager.

### INNLEGG



Bente Myrteit og Eirik Lilleheil, leder og nestleder i Utdanningsforbundet Bergen

I forrige uke kom den gladelige nyheten om at SV har dratt i land 550 millioner kroner til å styrke bemanningen i barnehager. Dette kommer i tillegg til 250 millioner som regjeringen allerede hadde satt av til samme formål i sitt forslag. Vi har beregnet at Bergen sin andel av disse midlene vil ligge på omtrent 40 millioner kroner.

del av disse midlene vil ligge på omtrent 40 millioner kroner.

**NÅ BØR** alle slitne barnehageansatte og bekymrede foreldre følge nøye med på hvordan det politiske flertallet i Bergen vil bruke disse millionene.

De er nemlig ment for å styrke bemanningen i barnehagen, ut over det lovmessige minstekravet. Disse ekstra pengene kommer inn i budsjettet som en erkennelse av at dagens minstenorm ikke er god nok. «En betydelig sum til flere ansatte i barnehagen», kalte SVs Grete Wold det i etterkant av enigheten.

40 millioner vil ikke løse problemet fullstendig. Men hvis pengene blir brukt slik stortinget har bestemt, er det absolutt nok til en merkbar forbedring.

**DENNE UKEN** gjorde byrådet i Bergen det likevel klart at de ikke vil respektere at disse pengene er merket til å øke bemanningen i barnehager. Ansatte, barn og foreldre risikerer dermed å bli snytt for forbedringen stortinget har bevilget penger til.

Bare som en liten påminnelse: Sykefraværet i barnehagene er skyhøyt, og en stor andel oppgir at arbeidet er årsaken til sykdommen. Mange barnehageansatte blir altså syke av jobben sin.

**BARNEHAGER HAR** i hele høst måtte korte ned åpningstidene og stenge avdelinger på grunn av mangel på ansatte. En av tre barnehagelærerne sier at de ikke ser for seg en fremtid i yrket, og oppgir for dårlig bemanning som den viktigste årsaken. Bergen kommunes egen forvaltningsrevisjon slo fast at bemanningen ikke var tilstrekkelig for å sikre den kvaliteten vi skal ha, på tross av at minstekravet var oppfylt.

Med andre ord: situasjonen er kritisk.

Det er fremdeles tid til å ta kloke valg. Når bybudsjettet skal vedtas den 17. desember, forventer vi at byens politikere blir enige om å bruke disse pengene på å skaffe flere ansatte i barnehagen.

Brev frå styrarar til  
kommuneadministrasjonen

# Undersøking ut mot lokallaga, kva viser den?

1. Politiske vedtak gjort av kommunestyret
2. Saldering av budsjettet, hindrar moglegvis kutt
3. Gode intensjonar, ingen politiske vedtak, men «lovnadar» om at pengane skal gå til formålet



**Gloppen:** Har vedteke i budsjettet for 2025:  
Styrke grunnbemanning i kommunale barnehagar med  
1.8 årsverk (auka kostnad med 630 000 kr i 2025,  
deretter 1.26 mill. per år frå 2026



# Aukar dette bemanninga? Tja?



Jacob Mæhle, finansbyråd i Bergen. Andrew M.S. Buller/ Bergen kommune

[Vis mer](#)

## Forsvarer at Bergen bruker «bemanningspenger» på å betale regningene

Finansbyråd Jacob Mæhle (H) tar til motmæle etter kritikk. – Vi risikerer å stå med et tjenestetilbud som krever oppsigelser av ansatte i barnehage og SFO fordi vi ikke har nok midler til å oppfylle kravene på sikt.

[Dina Jeanette Danielsen](#)

### Høyanger:

Midlane er ikkje øyremarka og kommunaldirektøren har valgt å inkludere midlane i kommunen si totale ramme. Oppvekst skal spare 4 million i 2025

### Fitjar:

Har ikkje auka bemanning i Barnehage. I Fitjar følger ein kun bemanningsnorm og pedagognorm.

Om det er nokon argumentasjon, så er det at pedagognormen følges og ekstramidlane kom utan binding

### Sunnfjord:

Per dato blir ekstramidlane brukt til å saldere budsjettet - (stort overforbruk i bhg-sektoren) MEN: Midlane er merka, og når budsjett og rekneskap balanserer, SKAL midlane nyttast i samsvar med intensjon.

# Kva no? Kva viser desse svara oss?

Litt tankar og refleksjonar kring arbeidet lokalt

Utdanningsforbundet sitt arbeid vidare lokalt og sentralt

# IKKJE GLØYM SFO...

Bemanninga skal aukast

Gjeld frå 1. august

Etterspør dette i drøfting!

Utgift				
Dep	Kap.	Post	Beskrivelse av tiltak	2025 (mill. kroner)
Velferd og fordeling				
BFD	845	70	Øke barnetrygden med 202 kr i måneden fra 1. mai	1787
KDD	571	60	Øke bemanningen i SFO fra 1. august	550
HOD	572	60	75 % rabatt på tannhelse for 25-, 26-, 27- og 28-åringer fra 1. januar	420
HOD	572	60	Tilskudd til utvidelse og styrking av den offentlige tannhelsetjenesten, inkludert flere tannpleiere	100
KDD	571	60	Økt bemanning i barnehagene fra 1. januar	550
AID	2670	73	Øke minstepensjonen for enslige med 6000 fra 1. mai	276
AID	581	70	Fjerne avkorting i bostøtteordningen, AAP- og dagpengemottakere	80
HOD	601	76	Pott til eldrepolitisk tiltak (flere poster)	20
KD		Ny	Søkbar pott til å øke kvaliteten i SFO, blant annet gjennom samarbeid med kulturskolen- og idrettslag	20
KD	2410	flere	Studiestøtten (basislånet) økes 10 prosent	337,6
KD/NF				

# 03

Stort og smått i  
statsbudsjettet

ABLU — økt bevilgning til Arbeidsplassbasert  
barnehagelærerutdanning - flere studieplasser

Økt satsing på veiledning av nyutdannede og nytilsatte lærere  
i barnehage og skole (inkludert VGS) - tilskuddsordning —  
UDIR

Tilskuddsordninger - utstyr læringsarena - mer praktisk og  
varierte - UDIR

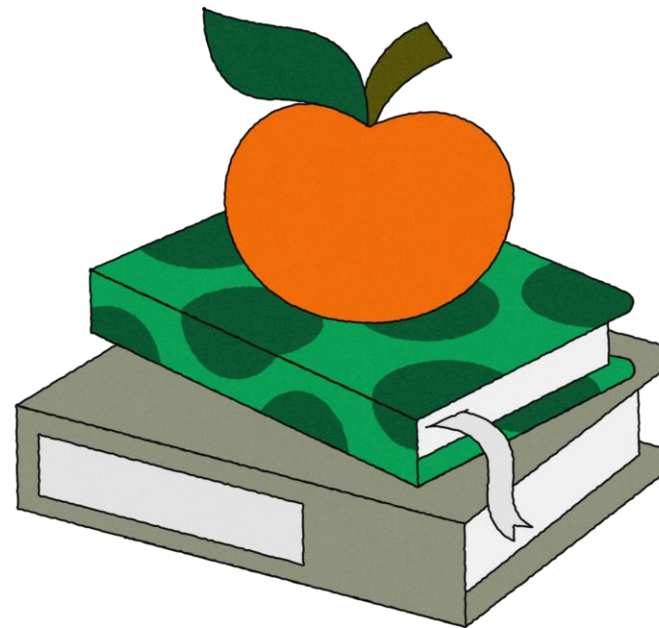
Fullføringsrefom - viderefører bevilgninger

Skolemiljøteam (for skoler og kommuner med store utfordringer i skolemiljøet) - UDIR

70 millioner — beredskapsteam (kommuner med utfordringer knyttet til ungdomskriminalitet)

- Vær obs på midler hos UDIR!
- Ta dette opp i drøfting

Tilskudd og prosjektmidler | [udir.no](https://udir.no)





Barnehagestruktur

Skulestruktur

Kva gjer  
Utdanningsforbundet?



# Barnehage

- Eit lovpålagt tilbod
- Valfridom
- Barn MÅ ikkje gå i barnehage
- Kommunen har ikkje råderett over dei private



# Barnehagen gjekk frå nesten tom til stappfull på få år

I eit brev lokka bygdelaget folk til å koma heim. Det kan ha vore med på å fylla den nedleggingstrua barnehagen til randa.



[Eli Bjelland](#)  
Journalist

Vi rapporterer frå Ølve og  
Hatlestrand

# Legge ned ein barnehage?

- Arbeidstakers rettigheter!
- Ring ein ven (Fylkeslaget)



# Legge ned en skole?

- Skoleplikt
- Krav til saksbehandling - de berørte må bli hørt...
- Kan ikke legge ned en skole «over bordet» i en budsjettbehandling
- Lovlighetskontroll - Statsforvalteren



# Rolleavklaring

- HTV
- Plasstillitsvalgt
- Lokallagsleiar — strategi som ikkje skapar splid

**Bevisst språkbruk**

**Informasjon**

**Unngå indre splid mellom klubbar**







# Sentrale aktører...





# Korleis står det til med den offentlege fellesskulen ?

- FST diskuterte saka i desember
- Kontaktforum grunnskule har diskutert saka
- Regjeringa sett ned eit utval som skal sjå på dette-Utdanningsforbundet ikkje representert...
- Bør me ha ein eigen prosess i organisasjonen leia av sentralledet ?
- Fst meiner me bør diskutera saka på alle nivå for å ver førebudde og handla på alle nivå





# Offentleg fellesskule- kva inneber det?



- "Fellesskole er et begrep som brukes om det offentlige skolesystemet i Norge.

Navnet viser til et mål om at skolen skal være felles for alle og virke samlende for hele befolkningen. Begrepet har siden 1990-tallet i stor grad erstattet enhetsskolen i utdanningspolitiske debatter, dokumenter og læreplanverk. ( snl.no)"

## 2.5.1 Formål og verdigrunnlag

### *Enhetsskolen – fellesskolen*

Norge la enhetsskoletanken til grunn for utbygging av skolesystemet gjennom forrige århundre.

### **Enhetsskolen hadde to dimensjoner:**

For det første skulle den omfatte alle elever, og på den måten gi et felles tilbud som skulle bidra til utjevning av geografiske og sosiale forskjeller.

For det andre skulle de ulike nivåene i opplæringen henge sammen og bygge på hverandre, slik at fullført folkeskole åpnet for deltakelse i videre skolegang. ( regjeringen.no)

1. NOU 2014: 7 - regjeringen.no

# Utviklingstrekk

- **Antall elever og skoler**

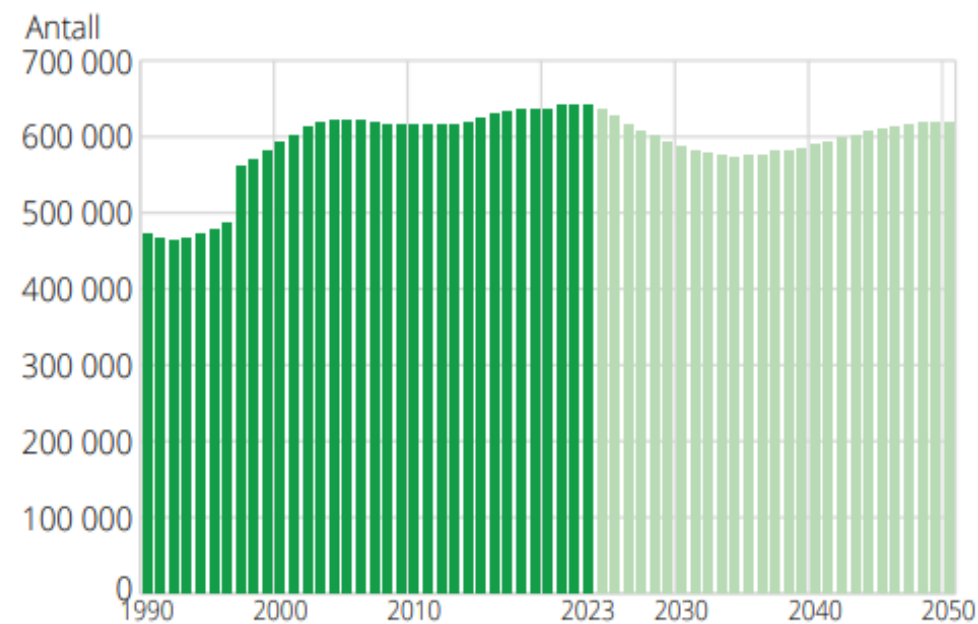
- I skoleåret 2021–2022 var det 635 000 elever i grunnskolen. De siste ti årene har elevtallet vært nokså stabilt på nasjonalt nivå, men det er store regionale forskjeller. I Oslo har elevtallet økt med 14 prosent de siste ti årene, samtidig har det vært en nedgang på 8 prosent i Nordland.

- **Færre og større grunnskoler**

- Tendensen går mot færre og større skoler i Norge. Det var 2 761 grunnskoler i Norge skoleåret 2021–2022, og det er 240 færre enn for ti år siden. Skoleåret 2021–2022 var det i gjennomsnitt 230 elever per skole; 25 flere enn for ti år siden.
- Det blir flere av de større skolene og færre av de minste. I dag er det 192 skoler som har 500 eller flere elever. Det er 61 flere enn for ti år siden.

UDIR.NO

**Elever i grunnskolen 1990-2023<sup>1,2</sup>. Framskrevne tall for 2024-2050**



Ssb.no

# Kva er Utdanningsforbundet sin politikk?

- For eller mot nedlegging av skular?
- For eller imot små/store skular?
- Og kva med barnehagar?



Kva tenker de om denne utviklinga?

Kva tenker de Utdanningsforbundet på ulike nivå bør gjera ?

- Kven tek omsyn til heilskapen ang felleskulen i Noreg ?
- Meiner me det er viktig eller er det lokale sjølvstyret viktigare i desse sakene ?
- Korleis kan dette i tilfelle kombinerast ?
- Er dette ei sak i valkampen Utdanningsforbundet bør løfta ?
- Andre innspel ?





Den økonomiske situasjonen i kommunar og fylkeskommunar utfordrar retten som barn, unge og vaksne har til eit likeverdig utdanningstilbod. Utdanningsforbundet skal jobbe aktivt for å styrkje rammene for heile utdanningssektoren.



# Påverknad